

Souhrn v českém jazyce

Kvalita života v pozdním věku do značné míry závisí na schopnosti nezávisle vykonávat aktivity každodenního života a to sice bez bolesti, nadbytečné únavy a po potřebně dlouhou dobu. Funkční zdatnost je jedním z nejzákladnějších předpokladů zmíněné nezávislosti. Z pohledu celé společnosti je velmi důležité pomáhat lidem v pokročilém věku udržet si minimální nutnou úroveň funkční zdatnosti, nutné právě k samostatnému vykonávání každodenních aktivit, a to po co nejdelší dobu. S tím úzce souvisí potřeba schopnosti co nejpřesněji měřit jednotlivé komponenty. Měření osob v pokročilém věku ale skýtá určité problémy. Mnoho faktorů totiž činí testování starších osob velmi komplikovaným úkonem. Vhodný instrument by měl být dostatečně sensitivní k odhalení i malých, leč klinicky významných změn, ale přesto bezpečný a snadno proveditelný pro valnou většinu populace nad 60 let. Navíc je vhodné, aby bylo dané testování proveditelné v terénních podmínkách.

V České republice je evidentní nedostatek kvalitních informací o fyzické způsobilosti seniorské populace. Dá se říci, že zkušenost s objektivními testy založenými na kvantitativním hodnocení provádění daných úkonů nebyla prakticky systematicky zdokumentována. V zahraničí v poslední době rapidně stoupá obliba používání zmíněných objektivních metod hodnocení zdatnosti. S tím souvisí i narůstající počet nejrůznějších standardizovaných testů či testových baterií. Z tohoto důvodu prvním cílem této disertace bylo identifikovat nejčastěji používané testy a testové baterie a přehledně je uspořádat dle způsobu hodnocení funkční zdatnosti. Celkem logicky následoval druhý obecný cíl, který se týkal aplikace nejvhodnější testové baterie na českou seniorskou populaci. Získané zkušenosti spolu s naměřenými daty mohou významně přispět ke směřování budoucího výzkumu v této relativně nové oblasti. Poslední obecný cíl byl zaměřen více teoreticky. Konkrétně se týkal problému s měřením latentních konstruktů, jakým je právě například funkční zdatnost. Psychometrické měření těchto konstruktů je stále častým zájmem mnoha výzkumných týmů. Přesto po podrobné rešerži odborné literatury byly identifikovány zásadní nedostatky v konstrukci

zmíněných kompozitních skóre. Tato poslední část disertace nezodpoví pouze otázku, jak nejpřesněji měřit, respektive odhadovat celkovou funkční zdatnost, ale i jaká je relativní důležitost jednotlivých komponent vzhledem k celkovému skóru. Zároveň může sloužit jako model pro měření jiných latentních konstruktů, které jsou obzvláště v oblasti behaviorálního výzkumu tak běžné.

Tato disertace je rozdělena do třech na první pohled samostatných, ale jinak úzce souvisejících studií. V každé studii je detailněji rozpracován jeden z výše zmíněných obecných cílů. Obecné závěry jsou pak okomentovány a shrnuty v závěrečné diskusi.